

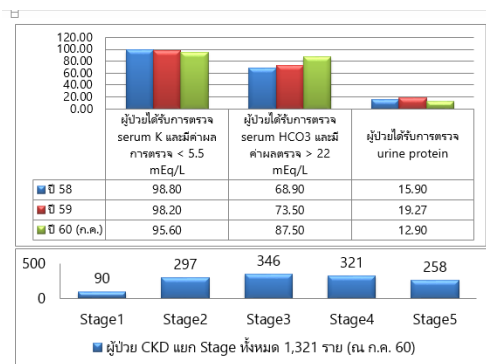
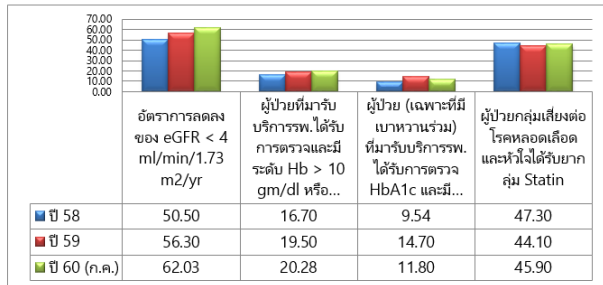
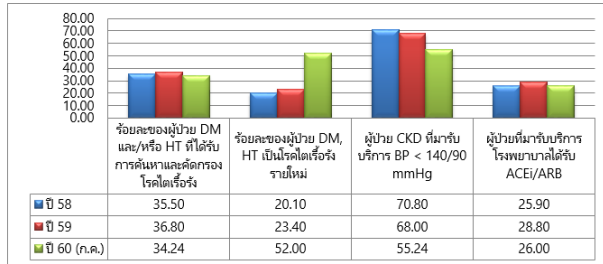
Service Plan สาขาไต โรคไตวายเรื้อรัง (CKD) และการล้างไตทางช่องท้อง (CAPD)

โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

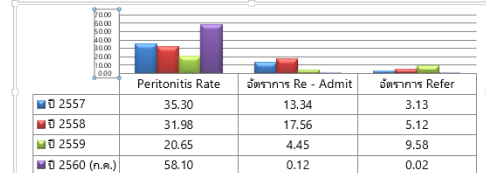
1. ผลการพัฒนาระบบบริการ

CKD Clinic

CKD Clinic

CAPD Clinic

2. Key success Factor

CKD Clinic

1. โรงพยาบาลแม่ข่ายสนับสนุนอายุรแพทย์ ตรวจผู้ป่วยไตเสื่อม Stage 3 และอายุรแพทย์โรคไตตรวจ Stage 4, 5, ESRD และผู้ป่วย CAPD clinic
2. มี CAPD Nurse 2 คน และ HD Nurse 1 คน
3. จัดระบบการดูแลผู้ป่วยตามแนวทางจัดการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง เขตสุขภาพที่ 7
4. มีทีมสหวิชาชีพและทีมดูแลผู้ป่วยระยะท้าย

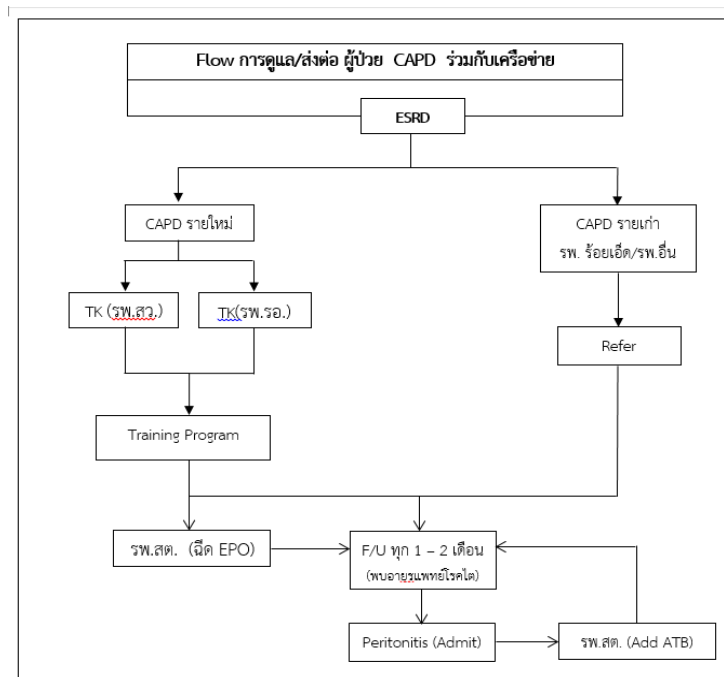
CAPD Clinic

1. CAPD clinic ผ่านการประเมินจาก สปสช.
2. มี CAPD Nurse 2 คน
3. โรงพยาบาลแม่ข่ายสนับสนุนอายุรแพทย์โรคไตออกตรวจ 1 ครั้ง/เดือน
4. เยี่ยมบ้านผู้ป่วย CAPD เพื่อประเมินก่อนวางสาย TK, ติดตามการรักษา และผู้ป่วยติดเชื้อทุกราย
5. จัดอบรมการดูแลผู้ป่วย CAPD สำหรับพยาบาลในเครือข่ายทุกแห่ง
6. หากผู้ป่วยและญาติ NO RRT และขอยุติการล้างไต จะประสานการดูแลแบบประคับประคอง

3. แนวทางการรับ – ส่งต่อ

CKD Clinic

1. ค้นหาผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงจากเบาหวานและความดัน ทั้งที่รับยาอยู่ในโรงพยาบาลและที่ส่งรับยา รพ.สต. โดยการคัดกรอง lab microalbumine ,U/A และ Cr ที่คำนวณ eGFR เพื่อทราบระดับการทำงานของไต
2. ค้นหาในคนปกติ หรือโรคอื่นๆที่ไม่ใช่เบาหวาน ความดัน ซึ่งได้รับการตรวจคัดกรองโรคไต และพบความผิดปกติ เพื่อนัดติดตาม F/U 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี
3. เมื่อพบผู้ป่วยที่มี microalbuminuria > 30mg/day ร่วมกับ ระดับ eGFR <60 ml/min/1.73 ตร.เมตร จะนัดผู้ป่วย F/U ติดตาม อีก 2 ครั้งภายใน 3 เดือนและส่งพบอายุรแพทย์เพื่อ ปรับแผนการรักษา และขึ้นทะเบียนผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง
4. ส่งรายชื่อและข้อมูลผู้ป่วยที่ขึ้นทะเบียนรายใหม่ให้รพ.สต.เครือข่าย
5. คัดกรอง ผู้ป่วย.ที่เข้าสู่ระยะที่ 4 และ 5 ส่งพบอายุรแพทย์โรคไต เพื่อการจัดผู้ป่วย.แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มแรก plan CAPD กลุ่มที่ 2 plan HD และกลุ่มที่ 3 รักษาแบบประคับประคอง เป็นการสื่อสาร ในทีมดูแลรักษา

4. ปัญหา/อุปสรรค

CKD Clinic

1. ผู้ป่วยระยะที่ 4, 5 และ ESRD ที่ได้รับคำแนะนำทางเลือกในการบำบัดทดแทนไตแล้วยัง Loss การขึ้นทะเบียนสิทธิ์ ที่จะทำ CAPD เนื่องจากความไม่พร้อม เช่น แจ้งว่าไม่มี care giver และยืนยันว่าไม่ทำ CAPD แต่เมื่ออาการแย่มากแล้ว จึงเปลี่ยนใจขอ Refer ทำให้ต้องทำ Temporaly นุ้กเงินและต้องจ่ายค่าฟอกเองช่วงรอทำ CAPD

2. การไปรักษาแพทย์ทางเลือกและหยุดยาเอง รับประทานอาหารเสริม น้ำหมัก สมุนไพร จนอาการแยลงจึงกลับมาโรงพยาบาล

3. การไปหลงเชื่อสื่อโฆษณาทางวิทยุ ซึ่งมีกลวิธีในการล่อหลอกชักชวนให้สั่งซื้อยาที่มีราคาแพง และจะทำให้หายจากโรคไตวายเรื้อรังได้

CAPD Clinic

1. Care giver สอนกันเองและไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนทำให้เกิด Peritonitis
2. เปลี่ยน/ย้าย ห้องเปลี่ยนน้ำยาบ่อย
3. ผู้ป่วยไม่จำกัดน้ำ ไม่คุมอาหาร
4. น้ำประปาหมู่บ้านไม่ไหล
5. ผู้ป่วยไม่ทานยาตามแพทย์สั่ง ปรับยากิน/ยาฉีดเบาหวานเอง
6. ปรับเปลี่ยนจำนวนรอบของการล้างไตเอง ทำให้น้ำยาล้างไตเหลือค้างที่บ้านเป็นจำนวนมาก
7. ผู้ป่วยและญาติขาด F/U เนื่องจากไม่มียานพาหนะมาที่ รพ.
8. ไม่ฉีดยา EPO ตามนัด

5. แผนการพัฒนาปี 2561

CKD Clinic

1. ปรับระบบการเตรียมความพร้อม ก่อนเข้าสู่ระยะการบำบัดทดแทนไต เพื่อลดการส่งต่อโดยไม่ได้วางแผน

2. จัดทำ CPG การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในระดับ รพ.สต.
3. เป็นที่ศึกษาดูงาน CKD clinic ของโรงพยาบาลลูกข่าย

CAPD Clinic

1. เยี่ยมบ้าน ผู้ป่วย CAPD รายเก่า/รายใหม่ ทุกราย
2. Re – training ผู้ป่วย/ผู้ดูแลทุก 6 เดือน

การดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง โรงพยาบาลพนมไพร

นางจรูญลักษณ์ ถวิลไพร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

E-mail. Charoon.nee_1094@hotmail.com

1. บริบท:

โรงพยาบาลพนมไพร ได้เริ่มดำเนินการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายเพิ่มขึ้น ปี 2558 - 2560 เป็น 193 198 และ 220 ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุของการเกิดภาวะไตเรื้อรัง ส่วนใหญ่มาจากโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ในปี 2559 ผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนทางไตจำนวน 7,003 ราย จากจำนวนผู้ป่วยเบาหวาน และความดันโลหิตสูง ทั้งหมด 9,157 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.47 โดยในจำนวนที่คัดกรองนี้ได้พบผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนทางไต ระยะ 3-5 จำนวน ทั้งหมด 2,069 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.47 และผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนทางไตระยะสุดท้าย (ไตวายระยะสุดท้าย) จำนวน 133 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.18 ทั้งนี้ยังมีผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้าย ที่รับการรักษาบำบัดทดแทนไต ด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องและการฟอกไตด้วยเครื่องไตเทียม อีกจำนวน 70 ราย ซึ่งผู้ป่วยเหล่านี้ต้องเดินทางไปรับการรักษา ตรวจติดตาม ตามแพทย์นัด ในโรงพยาบาลที่อยู่ห่างไกลทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางไกล นอกจากนี้แล้วยังมีผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายอีกจำนวนมากที่ไม่ขอรับการรักษาบำบัดทดแทนไต แต่เลือกที่จะเข้ารับการรักษาแบบประคับประคอง ผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้าย จะได้รับการส่งต่องาน Palliative Care เพื่อให้ผู้ป่วยเหล่านี้ได้รับการดูแลประคับประคอง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนทางไต ได้รับการดูแล ตรวจรักษา ที่ถูกต้อง เหมาะสมจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทางด้านโรคไต โรงพยาบาลพนมไพร จึงได้มีการพัฒนาระบบการให้บริการผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ภายใต้งานที่พยาบาลที่จำกัด

2. ประเด็นคุณภาพ / ความเสี่ยงที่สำคัญ

1. อัตราการเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้น
2. คุณภาพชีวิตเพิ่มสูงขึ้น
3. ลดและป้องกันภาวะแทรกซ้อนไตวายเรื้อรังมีภาวะแทรกซ้อน เช่น โรคหัวใจวาย

3.ผลการดำเนินงานจำแนกตามตัวชี้วัด 4 ปี ย้อนหลัง

ข้อมูลตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ปีงบประมาณ			
		2557	2558	2559	2560 (10 เดือน)
1.ร้อยละของผู้ป่วย DM –HT ได้รับการคัดกรอง ภาวะแทรกซ้อนทางไต	> 90%	89.72%	90.51%	5,782/6,848 =84.43 %	2,998/13,212 = 22.69 %
2.ร้อยละของผู้ป่วย DM –HT ภาวะแทรกซ้อนทางไตราย ใหม่		5.92%	7.7%	2,014/5,782 = 34.83 %	248 / 1,287 = 19.27 %
3.ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมีอัตรา การลดลงของ eGFR < 4 min/1.7 m2/yr.	>65 %	584/783 =74.84%	753/968 =77.78%	753 /950 = 79.26 %	580 /767 = 75.62 %
4.ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่มี BP <140/90 mmHg.	> 80%	66.78%	72.74%	1,289/1,982 =61.12 %	398 /748 = 53.21
5.ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ได้รับ ยา ACEi / ARB	>60 %	76.69 %	78..69%	923 /2,050 = 45.02 %	329 / 748 = 43.08 %
6.ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ได้รับ การตรวจ Serum K และมี ค่าผลตรวจ <5.5 mEq. / L.	> 80%	783 /783 =100%	967/968 =100%	1,694 / 1,694 = 100 %	839 / 859 = 97.67 %
7.ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่มีค่า CKD stage 5 ลดลงเป็น stage 4		20 ราย	17 ราย	18 ราย	28 ราย
8.ผู้ป่วยโรคไตวายระยะ สุดท้าย ESRD GFR < 15 แพทย์คัดกรอง For RRT (CAPD HD KT)		10 ราย	14 ราย	16 ราย	10 ราย

4.กระบวนการเพื่อให้ได้คุณภาพ

- 1.ทบทวนกระบวนการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยทีมสหวิชาชีพ
- 2.วางระบบและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน ชัดเจน ในการดูแล ป้องกันโรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูง
3. มอบหมายงานแก่ผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน และฝึกอบรมทีม CKD. Clinic
4. พัฒนาบุคลากร โดยจัดประชุมวิชาการ โดยแพทย์เฉพาะทางและชี้แจงแนวทางปฏิบัติ

5. มีระบบการค้นหาผู้ป่วยโรคไตทางโปรแกรม Hos.XP.

6. เปิดคลินิกให้บริการแก่ผู้ป่วยไตเรื้อรัง ทุกวันเสาร์ที่ 4 ของเดือน โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคไต จากโรงพยาบาลร้อยเอ็ด ซึ่งแพทย์มีระบบให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายก่อนที่ผู้ป่วยจะได้รับการส่งต่อไปโรงพยาบาลร้อยเอ็ด เพื่อรับการบำบัดรักษาทดแทนไต

7. เปิดคลินิกให้บริการแก่ผู้ป่วยไตเรื้อรัง ทุกวันอังคาร เวลา 09.30 – 12.00 น. โดยบูรณาการร่วมกับ คลินิกเบาหวาน – ความดันโลหิตสูง

- ตรวจรักษา วินิจฉัย โดยอายุรแพทย์ จากโรงพยาบาลโสธร (แพทย์หลังเกษียณราชการ)
- ประเมินภาวะสุขภาพโดยพยาบาลวิชาชีพ
- แนะนำการใช้ยาโดยเภสัชกร
- ให้สุศึกษาที่จำเป็นแก่ผู้มารับบริการ โดยผู้ป่วยจะได้รับความรู้ ทักษะ คำปรึกษาในการลดปัจจัย

เสี่ยง

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันภาวะแทรกซ้อน อาการผิดปกติที่ต้องรีบมาพบแพทย์

- การติดตามนัดหมายโดยพยาบาล
- ดำเนินการส่งต่อเพื่อรับการรักษาที่เหมาะสมตามระบบ

8. เปิดหน่วย วิกกะเวช เพื่อให้บริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2559 เพื่อบำบัดรักษาผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายที่เลือกรับการฟอกเลือดที่ต้องเดินทางไกลในการไปฟอกเลือด ซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความพึงพอใจในการมารับบริการ ใกล้บ้าน

9. ส่งต่อ Palliative Care. ในผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายที่ไม่เลือกรับการรักษาบำบัดทดแทนไต เพื่อประคับประคองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีก่อนการสูญเสียชีวิต

10. เพิ่มคุณภาพการตรวจทางห้องปฏิบัติการในผู้ป่วยไตเรื้อรัง เช่น PO4 Ca+ ซึ่งจากเดิมส่งตรวจ Out Lab.

5.ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสนับสนุนทั้งนโยบายและงบประมาณ
2. ทีมสหวิชาชีพที่เข้มแข็งและให้ความสำคัญในการดูแลผู้ป่วย
3. ทีมบุคลากรที่มุ่งมั่นพัฒนา

6.แผนพัฒนาต่อเนื่อง ในอีก 1- 2 ปีข้างหน้า

1. ส่งพยาบาลอบรมเฉพาะทางโรคไต 4 เดือน 6 เดือน
2. เพิ่มความครอบคลุมของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังในการพบอายุรแพทย์

7.ปัญหาและอุปสรรค

1. โรงพยาบาลยังขาดแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคไต ยังต้องขอความอนุเคราะห์โรงพยาบาลแม่ข่ายในการสนับสนุนแพทย์มาให้บริการผู้ป่วย
2. โรงพยาบาลยังขาดพยาบาลที่ผ่านการอบรมเฉพาะทางโรคไต

ผลการพัฒนา “CKD Corner Model” ในคลินิกผู้ป่วยเบาหวาน

นายแพทย์อดุลย์ ราชณูวงศ์, นางสาวอาภรณ์ ถนัดคำ
นางอุไรวรรณ สิงห์ยะเมือง, นางสุพิกานต์ ราชสมบัติ

ความเป็นมา/ความสำคัญของปัญหา

สมาคมโรคไตคาดการณ์ว่าขณะนี้คนไทยป่วยเป็นโรคไตเรื้อรังประมาณ 8 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยอยู่ในระยะสุดท้าย ๒ แสนคน มีผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 10,000 คน มีผู้เสียชีวิตจากไตวายปีละ 13,000 กว่าคน และผู้ป่วยโรคไตวาย 1 คนจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 30,000 บาท/คน/เดือน เพราะต้องได้รับการฟอกไตด้วยวิธีฟอกเลือด หรือล้างไตผ่านหน้าท้อง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้แต่ละปีต้องใช้งบประมาณถึง 3 พันล้านบาท จากผลการดำเนินงานโรงพยาบาลเกษตรวิสัย (ขนาด M2) ปี 2557-2559 พบผู้ป่วยโรคเบาหวานมีภาวะแทรกซ้อนทางไตคิดเป็นอัตรา 39.32, 32.47 และ 27.67 และในปี 2557 ได้มีการพัฒนาระบบบริการ Chronic Kidney Disease Clinic (CKD Clinic) แยกออกชัดเจนโดยจัดบริการกลุ่มผู้ป่วย CKD stage 4-5 พบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานประมาณ 84% และพบว่าส่วนใหญ่มีระยะการเสื่อมของไตที่มีผล eGFR stage 3b (อัตราการกรองของไต 30-44 ml/min/1.73 m²) มาก่อนประมาณ 80% ซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะปานกลางถึงรุนแรง และมีความเสี่ยงต่อภาวะไตเรื้อรังระยะสุดท้ายสูง จากการดำเนินงานโรงพยาบาลเกษตรวิสัยปี 2560 มีผู้ป่วยเบาหวานจำนวน 3,919 ราย จากการคัดกรองภาวะแทรกซ้อนประจำปี พบผู้ป่วยมีภาวะแทรกซ้อนทางไตระยะ 3b (CKD stage 3b) จำนวน 287 ราย ซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายสูงและจากการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในผู้ป่วยเบาหวานพบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ป่วยควบคุมโรคไม่ดีขาดความตระหนักในการดูแลตนเองประกอบกับอาการแสดงที่ผิดปกติของไตวายไม่เห็นชัดเจนและจากการทบทวนระบบการดูแลผู้ป่วยเพื่อป้องกันระยะเสื่อมของไตในระยะ 3b ที่คลินิกโรคเบาหวานยังมีรูปแบบไม่ชัดเจน ดังนั้นทีมดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการบริการผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะ 3b โดยจัดให้บริการ (CKD corner Stage 3b) ในคลินิกเบาหวาน ร่วมกับทีมสหวิชาชีพเพื่อป้องกันหรือชะลอการเสื่อมของไตในผู้ป่วยเบาหวานไม่ให้เข้าสู่ไตเรื้อรังระยะสุดท้าย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะ 3b (CKD corner) ในคลินิกโรคเบาหวาน
2. เพื่อป้องกันหรือชะลอการเสื่อมของไตไม่ให้เข้าสู่ไตเรื้อรังระยะสุดท้ายและลดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ป่วยระยะยาว
3. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ทางคลินิก (อัตราการกรองของไต : eGFR) ของผู้ป่วยก่อนและหลังปรับการให้บริการที่กำหนดขึ้น

ผลการดำเนินงาน

จำนวนผู้ป่วยDM CKD Stage 3B	ภายหลังติดตามผลการเจาะเลือด 6 เดือนปี 2560					
	Stage 1	Stage 2	Stage 3A	Stage 3B	Stage 4	Stage 5
287 ราย	6 ราย (2.09%)	37 ราย (12.89%)	76 ราย (26.48%)	124 ราย (43.20%)	40 ราย (13.94%)	4 ราย (1.39%)
สรุปผล	คิดเป็น 58.54%			คิดเป็น 43.21%	คิดเป็น 15.33%	

1. ผลการพัฒนาระบบ

1. เกิดระบบและแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะ 3b (CKD corner) ในคลินิกโรคเบาหวาน มีรูปแบบที่ชัดเจน โดยมีการจัดกลุ่มให้ความรู้ชะลอการเสื่อมของไตโดยใช้แผนการให้ความรู้เพื่อชะลอไตเสื่อมในผู้ป่วยโรคเบาหวานของสมาคมโรคไต การให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว เช่น อาหาร, น้ำ, ยาสมุนไพร, การออกกำลังกาย และมีการพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้ “หัตถ์รักษ์ไต”, “สัญญาณการ์ดเตือนไต” และ “บัตรคำแนะนำ” ในการปฏิบัติตัวหลังจากนั้นติดตามผลการตรวจเลือด 6 เดือน ทุกรายเพื่อตรวจอัตราการกรองของไต (eGFR) โดยคำนวณด้วยสูตร CKD-EPI (Chronic Kidney Disease Epidemiology Collaboration)

2. พบว่าผู้ป่วยที่ได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้และความมั่นใจในการดูแลตนเองสามารถชะลอการเสื่อมของไตและพบอัตราการกรองของไตเพิ่มขึ้น

3. การชะลอการเสื่อมของไตสามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

2. ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ (Key success factor)

2.1 ผู้บริหารเห็นความสำคัญแนวโน้มผู้ป่วยเป็นโรคไตเรื้อรังเพิ่มมากขึ้น

2.2 กลุ่มงาน NCD บุคลากรทุกท่าน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำงานเป็นทีม มีการประสานงานที่ดี ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ทำงานได้สำเร็จ

2.3 การออกแบบระบบบริการที่ทำให้บุคลากรเข้าใจวิธีการทำงาน

2.4 ผู้ป่วยเบาหวานให้ความร่วมมือ มีความรู้เพิ่มขึ้น และมีความตระหนักต่อโรคที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต

2.5 ครอบครัวผู้ป่วยและผู้ดูแลให้ความร่วมมือในการดูแลผู้ป่วยเพื่อชะลอการเสื่อมของไต

2.6 การคัดกรองโรคไตเรื้อรังในระยะเริ่มต้นมีความสำคัญช่วยให้ผู้ป่วยเข้าถึงระบบการดูแลรักษาที่รวดเร็วสามารถชะลอความเสื่อมของไตและการเข้าถึงการบำบัดทดแทนไตในระยะยาวได้มากขึ้น

3. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

3.1 ปัญหา

3.1.1 สถานที่ในการทำกิจกรรม การจัดกลุ่มให้ความรู้ CKD Corner ไม่เอื้ออำนวย ต้องใช้สถานที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่มาตรวจเลือดให้กับผู้ป่วยเบาหวาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ

3.1.2 ผู้ป่วยบางรายโดยเฉพาะผู้สูงอายุ มารับบริการตามลำพังไม่มีผู้ดูแลทำให้การสื่อสารอาจเกิดความผิดพลาดหรือทำให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันส่งผลให้การปฏิบัติตนเพื่อชะลอการเสื่อมของไตไม่ได้ผลเท่าที่ควร

3.2 แนวทางการแก้ไข

3.2.1 เดือนตุลาคม 2560 ได้จัดเตรียมสถานที่ CKD Corner ใหม่ วันพุธและพฤหัสบดีใช้สถานที่คลินิกผู้สูงอายุแทน และแยกเป็นสัดส่วนชัดเจนมากขึ้น

3.2.2 แนะนำผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ให้นำผู้ดูแลมาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม CKD Corner ด้วย เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน

4. แนวทางการรับส่งต่อ

4.1 มีแนวทางการส่งต่อผู้ป่วยไตเรื้อรังระดับ CUP เกษตรวิสัย.และรพ.แม่ข่ายร้อยเอ็ด

4.2 ผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี พบ CKD Stage 3B จะมี “การ์ดเตือนไต” และ “บัตรคำแนะนำ” ติดที่หน้าสมุด เมื่อมารับบริการที่คลินิกเบาหวาน เจ้าหน้าที่ผู้รับบัตรคิวตอนเช้าจะแจ้งผู้ป่วยและญาติ และแยกกลุ่มผู้ป่วยมาที่ CKD Corner

4.3 ผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการตรวจเลือดภายหลังเข้ากลุ่ม CKD Corner แล้ว 6 เดือนหากผลเลือดเป็น CKD Stage 4 – 5 จะนัดผู้ป่วยเข้าคลินิกโรคไตในวันอังคารโดยจะแจ้งให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลทราบ และติดใบนัดที่หน้าสมุดประจำตัว จะได้รับการตรวจเลือดอีกครั้งได้แก่ CBC ,BUN, Cr, Electrolyte, Ca+, Po4, Alb พบอายุรแพทย์ วันอังคารอาทิตย์สุดท้ายของเดือน พบอายุรแพทย์โรคไตจากโรงพยาบาลร้อยเอ็ด

5. แนวทางการพัฒนา ปี 2561

5.1 กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแล ออกเยี่ยมบ้านในวันพฤหัสบดีตอนบ่าย ร่วมกับสหวิชาชีพและศูนย์ COC

5.2 .กลุ่มผู้สูงอายุให้ผู้ดูแลมาด้วยทุกครั้ง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม และรับฟังความรู้ใน CKD Corner มากขึ้น

5.3 พัฒนาแนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะแทรกซ้อนทางไตระยะ 3a,3b ในคลินิกเบาหวาน ทั้งในรพ.และเครือข่ายรพ.สต. 15 แห่งให้มีคุณภาพมากขึ้น

การดำเนินงานคลินิกโรคไตเรื้อรังโรงพยาบาลศรีสมเด็จ

นางเรืองศรี ศรีสวนจิก พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลศรีสมเด็จ
เบอร์โทร 084-4285924

โรงพยาบาลศรีสมเด็จเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง ไม่มีคลินิกโรคไตเรื้อรังเฉพาะ ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนทางไตได้รับการดูแลรักษาร่วมกับคลินิกโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ในปี 2559 คณะกรรมการดูแลผู้ป่วย (PCT) ได้กำหนดนโยบายให้ค้นหาภาวะแทรกซ้อน ในผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูง ผลการคัดกรองพบว่า อัตราการกรองของไต แบ่งตามระยะของโรคไตเรื้อรังเป็นระยะที่ 3 และ 4-5 คิดเป็นร้อยละ 89,11 ตามลำดับ ซึ่งผู้ป่วยระยะ 4 - 5 ไม่ได้รับการส่งต่อ เพื่อพบอายุรแพทย์ทางไต การรักษาและการปรับเปลี่ยนยังใช้รูปแบบ ยังขาดทีมที่รับผิดชอบ บุคลากรยังขาดความรู้ และยังมี CPG ในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง

1. ผลการพัฒนา

ตัวชี้วัด	เป้า หมาย	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560 (ถึง ก.ค60)
1. ร้อยละผู้ป่วยโรคไตวาย stage 4,5 ได้รับการส่งต่อโรงพยาบาล ร้อยเอ็ด	≥90	84	92.18	98.16
2. ร้อยละผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ได้รับโภชนาศาสตร์ตามผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	100	100	100	100
3. ร้อยละของผู้ป่วยCKDที่มีอัตราการลดลงของGFR<4ml/min/1.73	≥65	N/A	75	68

2. ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ

1. มีการวางระบบการเข้าถึงบริการ โดยเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการดูแลผู้ป่วย
2. ปรับปรุง CPG ให้ง่ายต่อการปฏิบัติและอบรมเจ้าหน้าที่
3. มีการพัฒนาการประเมินและวินิจฉัย
4. มีพัฒนาระบบยาและการตรวจวินิจฉัยเพื่อให้ทันเวลา
5. มีพัฒนาเครือข่าย รพ.สต.อสม.เจ้าหน้าที่กู้ชีพ

3. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
3.1 ไม่มีCPG ในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	- จัดทำ CPG ในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
3.2 ทีมดูแลขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะโรค	- ส่งบุคลากรฝึกอบรมการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังและโภชนบำบัด

4. แนวทางการรับ-ส่งต่อ

1. จัดทำ CPG ในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
2. คำนวณปริมาณอาหาร พลังงาน ให้ความรู้โภชนะบำบัดในผู้ป่วยแต่ละราย
3. แนะนำการเตรียมการบำบัดทดแทนไต(RRT)ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะที่ 4 เป็นต้นไป พร้อมทั้งบันทึกผลการให้คำแนะนำใน OPD card และให้ข้อมูลเรื่อง RRT ทุก 3-6 เดือน
  - 3.1 กรณีผู้ป่วยไม่ต้องการ RRT ให้การรักษาแบบประคับประครองและลงนาม “รับทราบได้รับคำแนะนำทำ RRT แล้วแต่ไม่ต้องการทำ RRT”
  - 3.2 กำหนดแนวทางในการส่งต่อผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะ 4-5 เพื่อเตรียมการบำบัดทดแทนไต (RRT)
  - 3.3 นัดตรวจติดตามผลการรักษาที่คลินิกโรคเรื้อรัง
  - 3.4 ติดตามเยี่ยมบ้านโดยพยาบาลชุมชน

5. แนวทางการพัฒนาปี 2561

- 1.จัดระบบการเก็บข้อมูลให้มีความเชื่อมโยงการดูแลทั้งผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน การส่งต่อจนกลับถึงชุมชน เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ระบบการดูแลผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง
- 2.พัฒนาคุณภาพการสอนโภชนาศาสตร์ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
- 3.จัดทำแผนเพิ่มประสิทธิภาพและสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยทำ CAPD ในชุมชน